

само зараде судија – исто као што би било недопустиво и оставити финансирање само једне гране државних установа непромењено; чак и у условима финансијског назадовања, финансирање се може смањити једино уз поштовање уставних принципа и процедура, као и основних права и слобода, поготово у погледу начела уставне једнакости.

Доктрином Уставног суда формулисана је дужност законодавца да ни у условима економске кризе не смањује зараде које након смањења не обезбеђују примерене животне услове датим лицима. Чињеница да се такве зараде не смањују, у складу са регулативом законодавца, не нарушава принцип пропорционалности нити друге уставне принципе. Пресуда Уставног суда Летоније од 18. јануара 2010. (No. 2009-11-01), у којој је Уставни суд Летоније нагласио да су и судије грађани, те да им њихов посебан статус и улога у друштву не дају имунитет против свих околности у којима држава решава сложену ситуацију и доноси одлуке уз поштовање својих грађана; у економској кризи социјална солидарност значи да сваки грађанин преузима сразмерну одговорност за превазилажење тешких последица кризе, а државни функционери, укључујући ту и судије, морају бити солидарни са грађанима своје државе. Суд је подвукао да оспорене норме уређују да плате судија у 2009. буду исте са платама у 2007. а не у 2008, што има за последицу да су зараде, у ствари, смањене.

Уставни суд Пољске је 12. децембра 2012. донео одлуку у којој је оценио да је законска регулатива која је установила „замрзавање“ зарада судија – неподизање плата у периоду од годину дана, сагласна Уставу. Према оспореној законској регулативи, зараде судија нису установљене на основу просечне накнаде за рад из 2011, већ на основу просечне накнаде из 2010, када плате у јавном сектору нису повећане, односно биле су „замрзнуте“ све од 2008. године. Уставни трибунал је своје одлуке засновао на погоршаној економској ситуацији у држави, која је захтевала да се предузму хитне мере, наглашавајући да је вођење бриге о јавним финансијама дужност државних власти, а да су поступци законодавца основани и у јавном интересу – балансирању државног буџета.

Треба поменути да устави неких држава садрже *expressis verbis* одредбе којима се забрањује смањење зајемчених права судија на социјалну заштиту. Тако су уставни судови поменутих држава обавезни да, приликом одлучивања о смањењу поменутих зајемчених права у условима економске кризе, не тумаче доктрину коју је формулисао Уставни суд, већ да императивне одредбе Устава протумаче као ограничавање овлашћења Суда. Са том ситуацијом се сусрео Врховни суд Кипра када је, у одлуци од 14. јуна 2013,⁴¹ морао да одговори на питање да ли је било допуштено применити законске одредбе које уређују смањење судијских зарада. Члан 158.3 Устава Републике Кипра уређује да ће „закон уредити зараде и друге услове службе судија у складу са ставом